

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXXXV. Verba communia in substitutione militari apposita, & ad certa
bona restricta, vtrùm semper valeant jure fideicommissi? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

- fuerit productus titulus. Sed quod sufficientes sint ad excludendam præsentiam præscriptionem, certissimum est in iure, tum quia ex talibus actibus præsentibus Officialibus Domini factis, † probatur sufficienter interruptio præsentis quasi possessionis, ex traditis per Bald. *de prescript. in 3. part. 6. part. princip. quest. 4. num. 40.* De iure siquidem sufficit scientia Officialium in hac materia. *Surd. consil. 335. num. 55. post Bart. in l. si Publicani, §. final. num. 1. ff. de public. & ibi Imol. num. 4. Idem Bald. 2. part. 5. part. quest. 3. num. 8.* Ancharan. *jon. lib. 2. quest. 50. num. 11.* Quod tamen intellige juxta distinctionem allatam *infra, cap. 169. num. 18.* Tum etiam, quia Communitati aduersus præscriptionem excipienti sufficit docere de difformitate, adeo ut quamvis Dominus probasset aliquos veros actus possessorios & exactiones Iuris Incantus, eius præscriptio elideretur probando aliquando contrarium fuisse obseruatum; multò igitur magis cum probata fuerit omnimoda & totalis obsequantia contraria, † cum de iure ex actibus difformibus nulla oriatur præsumptio: ut notant communiter DD. in *l. 1. C. de probation. Gloss. in cap. per tuas, in verbo præsumendum, extr. de condit. apposit.* & optimè comprobatur Cæs. Barz. *decis. Bononien. 95. num. 7. §. 8. & 9. & decis. 98. num. 6. & 7.* & ex difformi præstatione nullus titulus præsumitur, nulla oritur præscriptio, aut legitima præsumptio: Dec. in *l. si certis annis, n. 19. versio. item in dicta lege, C. de pati. Mantie. de consil. lib. 2. tit. 1. n. 15.* Crauer. *consil. 96. n. 5. & consil. 313. l. Seio amico, ff. de ann. legat.* Præcipue quando diuturna illa præstatio, non per veras probationes, † sed per præsumptiones dumtaxat colligitur, ne præsumptio duplex in eodem negotio concurrat: contra *l. 1. C. de dot. promiss.* ut in casu nostro, in quo Dominus nullam habet probationem præter eam, quæ ex præsentis locationibus resultat: quia cum illa probatio sit tantum præsumptiua, non sufficit, cum vera requiratur, ut tradit Menoch. *lib. 3. presumpt. 131. n. 86. & presumpt. 132. num. 81.* Ruin. *consil. 29. n. 4. lib. 4. & per consequens nulla potest præscriptio opponi aduersus dictam Communitatem.*

Nec dicatur, testes de Vniuersitate fidem non facere pro ipsa Communitate, cum agatur de interesse tangente singulos uti singulos.

- 25 Respondeatur siquidem Primò, magnam esse differentiam inter utilitatem quæ pertinet ad particulares Vniuersitatis ex necessitate, vel eam, quæ ex casuali contingentia. Primo casu particulares Vniuersitatis non admittuntur. Secundo casu admittuntur ad testificandum, & sunt idonei testes: Bald. *consil. 391. num. 2. versio. præterea multum refert: vol. 9. Cardin. Tusch. tom. 8. commun. conclus. lit. T. conclus. 205. n. 8.*

- 26 Secundo, quod pro parte Communitatis producti quoque fuerint duo testes forenses, qui cum soli per se sufficiant, sine dubio eorum depositio corroboratur ex depositione tot testium, quamvis habitatorum loci; quia etiam in casibus in quibus ciues pro vniuersitate testificari nequeunt, eorum depositio vel suppletur ex numero, vel ex forensium admixta depositione roboratur: Farinac. *de testib. quest. 60. n. 540. & sequent. & quest. 62. num. 325. & sequent.* Vtiliad Afflic. *decis. 400.* cum aliis per Farinac. allegatis, quibus addo *Surd. decis. 236. n. 8. Rotam decis. 340. n. 6. in Gregorianis.*

Ex quibus fuit conclusum, Dominum iurisdictionalem nec in possessorio, nec in petitorio fundatum fuisse.

CAPUT CXXXV.

verba communia in substitutione militaria apposita, & ad certa bona restricta, semper valeant jure fideicommissi, et utrum valeat illa substitutio jure fideicommissi, matre existente in medio, quamvis ad secunda vota conuoluerit, aut quando persona dilecta est substituta. Ex quibus colligatur testatorem voluisse testari jure militari.

SVMMARIVM.

- 1 Verba veniant, & cadant, apposita in substitutione, sunt verba communia.
- 2 Verbum cadat, denotat tempus quo hereditas jam fuit quæstæ heredi instituta.
- 3 Verba labatur, devolvatur, & similia, sunt verba communia.
- 4 Substitutio non desinit esse compendiosa, quando ea non adit dilectio. Quandoque.
- 5 Substitutio compendiosa ad certa bona restricta, non tempore est fideicommissaria.
- 6 Quod maxime procedit quando substitutio facta fuit sine diminutione animarum.
- 7 Et hoc locum etiam habet, licet exaratus sit substitutus, ita ut hoc casu non sit considerandus transitus ad secunda vota, vel qualis substituta sit persona valde dilecta.
- 8 Testamentum censetur factum jure militari, si non fuerint adhibita solemnitates propriae iure communi.
- 9 Privilegium testandi jure militari competit militibus nostri temporis, qui actum militum exercent.
- 10 Ex testamento militari succedunt in omnibus bonis, vel in parte ipsorum, si substitutionem voluerit testatoris, qui potest decedere pro parte ipsa, & pro parte intestatus.
- 11 Substitutio militaris restricta ad certa bona, non trahitur ad vniuersitatem bonorum.
- 12 Virum ad hoc ut testamentum sufficiens militari, sit opus militem esse in actu militis? Remissive: & vide infra cap. 137.

Nobilis quidam Auenionensis exheredatus præsidio arcis Metensis, suum vicinum prodidit testamentum, quatuor dumtaxat actibus, in quo heredem vniuersalem instituit filium suum ex vxore sua primogenitam. Et casu quo illa filia decedat sine liberis progenitis ex legitimo matrimonio, vult & intendit quod dux reus partem bonorum, quæ habet in fundis in sua patria, possideant & cadant ad fratrem & sororem suam, verò tertia pars ad dictam vxorem suam, quæ terminat executricem sui testamenti.

Ex quo testamento sequentes oriuntur difficultates. Prima, virum substitutio illa ad certa bona restricta, extendatur ad omnia alia bona dictæ filie, vel quod ipsa intra pupillares annos decedat, tunc tamen quia mater substituta conuoluit ad secunda vota.

Secunda, virum mater excludatur per substitutionem militarem, & virum testamentum prædictum valere possit jure militari.

Ad primam difficultatem Respondetur, proponendo in primis verba illa in dicta substitutione apposita, veniant, & cadant, esse verba communia.

- judicavit Rota Rom. in una Firmana hereditatis, 11. Decembris 1619. & 6. Novembr. 1620. coram Illu-
striss. bon. mem. Dmozet : quæ habentur parte 4.
tom. 2. recent. decis. 157. num. 10. & decis. 146. n. 27.
- 2 quia & verbum illud, *cadat*, denotat tempus quo
hereditas jam fuit adita, cum privatio præsuppo-
nat habitum : Honded. consil. 58. num. 74. vol. 1.
post Cephal. Menoch. & alios ibid. allegatos, Ruin.
consil. 47. n. 4. vol. 2. Simon de Præf. de interpret. ult.
vol. lib. 3. interpret. 2. dub. 1. fol. 4. sub n. 2. versic. Adde
quid de verbo *Recadat*, ubi dicit hoc esse verbum
3 commune, & sicut verbum *devolvatur*, *labatur*, &
similia, fol. mibi 58.
- 4 Secundò supponendum est, substitutionem il-
lam esse compendiosam, quamvis in ea non adit
dictio, *Quandocumque* : Gloss. in cap. si pater, in
verb. absque deductione, de testament. in 6. Surd. de-
cis. 37. num. 8. Puteus decis. 351. circa princip. lib. 3.
in novis : Peregr. de fideic. art. 34. num. 4. Menoch.
lib. 4. præsumpt. 51. numero 7. versic. Quartus est
casus.
- 5 Quibus ita præsuppositis, concluditur, substi-
tutionem illam valere in vim fideicommissi, quam-
vis filia testatoris decesserit in pupillari ætate, quia
substitutio illa reperitur restricta ad certa bona,
nempe ad ea quæ testator habebat in hac patria.
De jure autem substitutio compendiosa verbis
communibus facta, & ad certa bona restricta, filio
decedente intra pupillares annos, omni tempore
est fideicommissaria : Emmanuel à Costa in cap. si
pater, in 3. part. in verbo, de filio ad filium, pag. 469.
ubi dicit communem opinionem, Menoch. lib. 4.
præsumpt. 54. num. 25. ubi est casus noster in terminis,
& num. 22. ubi idem asserit quando testator
habuit respectum ad bona sua, prout in casu no-
stro, in quo substituit in bonis immobilibus quæ
ipse habet : Peregr. de fideic. art. 34. numero 44. &
num. 45. versic. quæ sanè ejus consideratio, qui ex men-
te DD. fateretur, quod quando substitutio est restri-
cta ad certa bona, & facta fuit non per viam pupil-
laris expressæ, sed per viam compendiosæ, omni
tempore est fideicommissaria : verbum enim com-
mune adjectum certæ rei, vel quantitati, nunquam
comprehendit substitutionem directam, sed sem-
per obliquatur : Mantica de conject. lib. 5. tit. 7. n. 16.
versic. amplius dico, Fusari. de substitut. quest. 241.
num. 61. & quest. 242. num. 15. & Quod maximè
6 procedit, cum in casu nostro in quo testator sub-
stituit filia suæ sine dinumeratione ætatis, & sine
mentionem pupillaris ætatis : Mantica ubi supra, n. 17.
nova impressio.
- 7 Et licet ex persona matris res non transiret sine
magna difficultate contra ipsam, si substitutio non
esset restricta ad certa bona ; tum quia dicta mater
transivit ad secunda vota, Menoch. lib. 4. præsumpt.
56. num. 19. & 20. tum quia substitutus est persona
testatori dilecta. Idem num. 18. Tamen in casu no-
stro cessat difficultas, quia mater non debet esse
deterioris conditionis quam extraneus, cujus favo-
re substitutio compendiosa valet tanquam fidei-
commissaria, quando est restricta ad certa bona, ut
suprà dictum est.
- 8 Ad secundam difficultatem Respondetur, quod
dictum testamentum censetur factum jure militari,
cum in eo adhibiti fuerint tantum quatuor testes.
Unde cum non fuerit testatus jure communi, cen-
setur testatus fuisse jure militari : Mantica de con-
9 ject. lib. 6. tit. 1. num. 25. & 28. & Quod privile-
gium testandi jure militari, competit etiam militi-
bus nostri temporis, qui actu militiam exercent :
Sanlegerii quest. & resol. civil. T. II. p. II.

Mantica ubi supra, num. 32. & In testamento autem
militari, etiam si facta fuisset pupillaris substitutio
expressa, & ad certa bona restricta, substitutus suc-
cedit in omnibus, vel in parte bonorum, juxta te-
statoris voluntatem, qui potest decedere pro parte
testatus & pro parte intestatus : ita probat text. in
l. sed si pluribus, §. ad substitutos, ff. de vulgar. & pu-
pill. substitut. ubi Gloss. & DD. Bartol. in l. 2. ff. de
vulgar. in princip. n. 30. & Ripa num. 43. & Et quod
substitutio militaris quibuscumque verbis concepta
fuerit, valeat potius in vim fideicommissariæ, &
non extendatur ad alia bona, ut hæres scriptus
minus gravetur, tradit Peregr. dicto art. 34. num. 59.
circa fin.

Quamquam in casu proposito res non transeat
sine difficultate, cum non constet dictum testato-
rem de tempore testamenti fuisse in actu expedi-
tionis, de quo particulariter videbitur, cap. 137. in
frā. Interim videri poterunt notata per Grass. in
§. testamentum, quest. 3.

CAPUT CXXXVI.

Resolvuntur quædam dubia circa mate-
riam capitis præcedentis. Et probatur,
substitutionem restrictam ab bona certi
loci, intelligendam taxativè, non de-
monstrativè. Quæ sint verba directa ci-
vilia, & quæ naturalia, seu non civilia.
Substitutio militaris in dubio censeretur
fideicommissaria. Mater substituta
filio, si tutorem non petat, in quibus ca-
sibus non amittat illius successionem.
Possessio fideicommissarii nulla est, non
citato hærede capta.

S V M M A R I V M.

- 1 Substitutio ad bona certa militis testantis restricta,
semper valet uti fideicommissaria.
- 2 Ampliatur secundum multorum sententiam, etiam
si dinumeratio ætatum facta fuerit.
- 3 Clausula illa, quæ quis substituitur in bonis, quæ
testator habet in patria sua, est restrictiva, &
non demonstrativa.
- 4 Verba illa substitutionis in bonis, quæ testator ha-
bet in fundis, & stabilibus, sine dubio dicuntur
restricta ad certa bona, quia nec immobilia,
nec jura, & actiones continentur.
- 5 Verba quæ duplicem sensum habere possunt, nempe
directum & obliquum, quale est verbum, *cadat*,
dicuntur communia.
- 6 Verba directa quadam sunt civilia, alia naturalia,
seu non civilia, & quæ illa dicantur.
- 7 Verba directa non civilia habent eandem vim
quam verba communia.
- 8 Substitutio non dicitur universalis, quando facta
fuit per modum quota, nisi facta sit sub no-
mine quota hereditatis : & ideo semper est fi-
deicommissaria.
- 9 In testamento, militari substitutio quibuscumque
verbis concepta sit, valet potius in vim fidei-
commissi.
- 10 Expenditur statuum Avenionense loquens de
substitutione fideicommissaria verbis communi-
bus facta, lib. 1. rubr. 60. art. 11.